

Zasady etyki publikacyjnej czasopisma

Prokuratura i Prawo

Projekt dokumentu określa obowiązki autorów, recenzentów, Redakcji i Wydawcy oraz zasady reagowania na naruszenia rzetelności publikacyjnej. Uwzględnia naukowy i praktyczny profil czasopisma, w tym szczególną ochronę informacji pochodzących z postępowań karnych.

1. Postanowienia ogólne

1. „Prokuratura i Prawo” jest czasopismem naukowym publikującym opracowania z zakresu nauk prawnych, w szczególności prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego, kryminologii, kryminalistyki, prawa konstytucyjnego i europejskiego w zakresie związanym z wymiarem sprawiedliwości, a także organizacji oraz praktyki działania prokuratury i innych organów ochrony prawnej.
2. **Celem niniejszych zasad** jest zapewnienie rzetelności naukowej, bezstronności, przejrzystości i wiarygodności procesu publikacyjnego oraz ochrona praw autorów, recenzentów, czytelników, osób uczestniczących w opisywanych postępowaniach i innych osób, których dotyczą publikowane materiały.
3. Redakcja kieruje się standardami Committee on Publication Ethics (COPE), w szczególności stosuje zasady przejrzystości i dobre praktyki w publikowaniu tekstów naukowych oraz wytyczne dotyczące sprostowań, wycofywania publikacji i informowania o zastrzeżeniach.
4. Niniejsze zasady stosuje się do wszystkich materiałów zgłaszanych do czasopisma, w szczególności artykułów naukowych, glos, komentarzy, sprawozdań, recenzji książek, materiałów polemicznych i materiałów szkoleniowych.
5. Za przestrzeganie zasad odpowiadają, stosownie do pełnionej roli, autorzy, recenzenci, członkowie Redakcji i Kolegium Redakcyjnego oraz Wydawca.

2. Podstawowe zasady działania Redakcji i Kolegium Redakcyjnego

6. Decyzje dotyczące przyjęcia albo odrzucenia materiału podejmowane są po uwzględnieniu:
 - zgodności materiału z profilem czasopisma;
 - jego oryginalności i znaczenia naukowego lub praktycznego;
 - poprawności metodologicznej i logicznej;
 - rzetelności wykorzystania źródeł, piśmiennictwa i orzecznictwa;
 - wyników postępowania recenzyjnego;
 - przestrzegania zasad etyki publikacyjnej.
7. Na decyzję dotyczącą przyjęcia albo odrzucenia materiałów nie mogą wpływać w szczególności płeć, wiek, pochodzenie, narodowość, obywatelstwo, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, orientacja seksualna, przekonania polityczne, miejsce zatrudnienia ani stanowisko służbowe autora.

8. Wydawca ani inne organy lub osoby niezwiązane bezpośrednio z postępowaniem redakcyjnym nie mogą wywierać wpływu na ocenę naukową materiału. Odpowiedzialność za decyzje redakcyjne ponosi Kolegium Redakcyjne i Redaktor Naczelny.
9. Redakcja zachowuje poufność informacji dotyczących zgłoszonego materiału, autora i procesu recenzji. Informacje te mogą zostać ujawnione wyłącznie osobom uczestniczącym w postępowaniu wydawniczym albo podmiotom prowadzącym postępowanie dotyczące podejrzenia nierzetelności, jeżeli jest to konieczne i zgodne z prawem.
10. Niepublikowane materiały, dane, koncepcje i argumenty zawarte w zgłoszonym tekście nie mogą być wykorzystywane przez członków Redakcji ani Kolegium Redakcyjnego, ani też przez inne osoby uczestniczące w postępowaniu dla osiągnięcia korzyści osobistej, zawodowej lub naukowej.
11. Redakcja rozpatruje informacje o możliwym naruszeniu zasad niezależnie od tego, czy dotyczą one materiału przed publikacją, czy już opublikowanego. Sam status zawodowy lub instytucjonalny osoby, której dotyczy zgłoszenie, nie może mieć wpływu na sposób procedowania z taką informacją.

3. Obowiązki Autorek i Autorów

3.1. Oryginalność i rzetelność

12. Autor może zgłosić wyłącznie materiał stanowiący jego oryginalną pracę lub pracę, której jest współautorem, dotychczas nieopublikowany i niezgłoszony do publikacji, nawet na prywatnej stronie internetowej.
13. Wykorzystanie cudzych słów, koncepcji, wyników badań, danych, schematów lub innych materiałów wymaga wyraźnego oznaczenia oraz podania źródła zgodnie z regułami cytowania.
14. Niedopuszczalne są w szczególności:
 - plagiat i autoplagiat;
 - fabrykowanie, fałszowanie, selektywne pomijanie lub nierzetelne przedstawianie danych;
 - manipulowanie treścią źródeł albo przypisywanie im tez, których nie zawierają;
 - powoływanie się na nieistniejące publikacje, orzeczenia lub inne materiały;
 - publikacja redundantna, polegająca na ponownym ogłoszeniu zasadniczo tej samej pracy bez odpowiedniego ujawnienia;
 - ukrywanie okoliczności mogących podważyć wiarygodność przedstawionych ustaleń.
15. Autor ma obowiązek weryfikacji aktualności i poprawności powołanych przepisów, orzeczeń, publikacji, sygnatur, danych statystycznych oraz adresów internetowych.
16. Jeżeli tekst nawiązuje do wcześniejszej publikacji Autora lub stanowi jej rozwinięcie, Autor powinien jednoznacznie wskazać wcześniejszą publikację oraz wyjaśnić zakres nowego, samodzielnego wkładu.

3.2. Autorstwo i wkład w powstanie publikacji

17. Jako Autor może zostać wskazana wyłącznie osoba, która wniosła istotny wkład w powstanie koncepcji, przeprowadzenie analizy lub badań, opracowanie tekstu albo jego merytoryczną

rewizję, zaakceptowała ostateczną wersję tekstu oraz przyjmuje odpowiedzialność za jego publikację.

18. Niedopuszczalne są:

- ghostwriting – pominięcie osoby, która wniosła istotny wkład w powstanie pracy;
- guest authorship lub honorary authorship – wskazanie jako autora osoby, której wkład był nieistotny albo nie było go wcale.

19. W przypadku pracy wieloautorskiej autor zgłaszający materiał określa wkład poszczególnych osób, w miarę możliwości z wykorzystaniem opisu pełnionych ról. Na żądanie Redakcji autorzy podają również procentowy udział w powstaniu publikacji.

20. Pomoc językową, techniczną, redakcyjną, analityczną lub organizacyjną, która nie uzasadnia autorstwa, należy ujawnić w podziękowaniach, za zgodą osoby, której podziękowanie dotyczy.

21. Zmiana składu albo kolejności autorów po zgłoszeniu tekstu wymaga pisemnego uzasadnienia i zgody wszystkich zainteresowanych. Po publikacji zmiana może nastąpić jedynie w formie odpowiedniego komunikatu redakcyjnego.

3.3. Konflikt interesów i finansowanie

22. Autor ujawnia wszelkie okoliczności, które mogłyby wpływać albo być postrzegane jako wpływające na treść publikacji lub jej ocenę.

23. Ujawnieniu podlegają w szczególności:

- relacje służbowe, zawodowe, osobiste lub finansowe z osobami albo instytucjami, których dotyczy tekst;
- udział autora w postępowaniu, sprawie lub pracach legislacyjnych omawianych w publikacji;
- występowanie w charakterze pełnomocnika, obrońcy, prokuratora, sędziego, biegłego albo konsultanta w sprawie, której dotyczy tekst, lub przedstawiciela zainteresowanego podmiotu;
- finansowanie badań lub przygotowania publikacji;
- inne zobowiązania mogące ograniczać niezależność Autora.

24. Samo istnienie konfliktu interesów nie przesądza o odmowie publikacji. Warunkiem jest jednak jego pełne ujawnienie i umożliwienie Redakcji właściwego zarządzania konfliktem.

25. Autor wskazuje źródła finansowania badań oraz numer lub nazwę projektu, jeżeli materiał powstał w związku z realizacją projektu, grantu, stypendium albo innego finansowanego przedsięwzięcia.

3.4. Materiały dotyczące postępowań i praktyki organów ścigania

26. Autor odpowiada za to, aby publikacja nie naruszała obowiązku ochrony:

- tajemnicy postępowania przygotowawczego;
- informacji niejawnych;
- tajemnic prawnie chronionych, w tym zawodowych i służbowych;
- danych osobowych i prawa do prywatności;
- dóbr osobistych;
- domniemania niewinności;
- praw pokrzywdzonych, świadków i innych uczestników postępowania.

27. Informacje pochodzące z akt sprawy mogą być wykorzystane wyłącznie wtedy, gdy Autor jest do tego uprawniony, ich wykorzystanie jest zgodne z prawem, a zakres ujawnienia jest niezbędny dla celu naukowego publikacji.
28. Materiały oparte na sprawach niepublicznych powinny zostać skutecznie zanonimizowane. Anonimizacja musi uniemożliwiać identyfikację osoby również przez zestawienie kilku pozornie nieidentyfikujących informacji.
29. Szczególnej ochrony wymagają dane dotyczące małoletnich, pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej, stanu zdrowia oraz innych osób narażonych na stygmatyzację lub wtórną wiktymizację.
30. Informacje o toczących się postępowaniach należy przedstawiać w sposób wyważony, z wyraźnym odróżnieniem ustaleń prawomocnych od twierdzeń stron, **oraz** hipotez i ocen Autora.
31. Na żądanie Redakcji Autor składa oświadczenie dotyczące podstawy prawnej wykorzystania materiałów niepublicznych, sposobu ich pozyskania oraz zastosowanej anonimizacji. Redakcja może odmówić publikacji, jeżeli ryzyka prawnego lub etycznego nie można odpowiednio ograniczyć.

3.5. Dane badawcze

32. Autor powinien wskazać źródła danych i zastosowaną metodę badawczą w stopniu umożliwiającym ocenę wiarygodności ustaleń.
33. W przypadku badań empirycznych autor przechowuje dokumentację i dane źródłowe oraz – na uzasadnione żądanie Redakcji – udostępnia je w zakresie dozwolonym przez prawo, zasady ochrony danych i obowiązki zachowania tajemnicy.
34. Jeżeli dane nie mogą zostać udostępnione, Autor wyjaśnia przyczyny ograniczenia.
35. Badania z udziałem ludzi należy prowadzić zgodnie z właściwymi przepisami oraz standardami etycznymi. Jeżeli wymagana była zgoda uczestników, komisji etycznej albo innego uprawnionego podmiotu, Autor zamieszcza odpowiednią informację.

3.6. Wykorzystanie sztucznej inteligencji

36. Narzędzie sztucznej inteligencji nie może być wskazane jako autor lub współautor, ponieważ nie może ponosić odpowiedzialności za publikację.
37. Niedopuszczalne jest zastępowanie samodzielnej pracy twórczej Autora treścią wygenerowaną automatycznie, w szczególności przedstawianie takiej treści jako własnych ustaleń naukowych.
38. Wykorzystanie narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji w zakresie wykraczającym poza zwykłą korektę pisowni, formatowanie lub pomoc techniczną należy ujawnić Redakcji. Informacja powinna wskazywać nazwę narzędzia, jego wersję, cel i zakres wykorzystania oraz elementy publikacji, przy których zostało użyte.
39. Autor ponosi pełną odpowiedzialność za cały tekst, w tym za prawdziwość informacji, poprawność cytowań, brak naruszeń praw osób trzecich i brak treści dyskryminujących lub nierzetelnych, niezależnie od wykorzystanych narzędzi.
40. Do zewnętrznego systemu sztucznej inteligencji nie wolno wprowadzać informacji niejawnych, danych objętych tajemnicą postępowania, danych osobowych, materiałów z akt ani innych treści, których ujawnienie jest niedozwolone.

3.7. Błędy ujawnione przez Autora

Autor, który stwierdzi istotny błąd lub naruszenie w zgłoszonym albo opublikowanym materiale, powinien niezwłocznie zawiadomić Redakcję, udzielić wyjaśnień oraz współpracować przy publikacji sprostowania, korekty lub – gdy jest to konieczne – przy wycofaniu publikacji.

4. Zasady dotyczące Recenzentek i Recenzentów

41. Materiały naukowe podlegają ocenie dwóch Recenzentów. Autor nie poznaje tożsamości recenzentów, a Recenzentom nie ujawnia się tożsamości Autora przed publikacją recenzowanego przez nich tekstu. Lista osób współpracujących z czasopismem jako Recenzenci może być publikowana okresowo, bez wskazania ocenianych przez nie materiałów.
42. Recenzent powinien przyjąć materiał do oceny tylko wtedy, gdy posiada odpowiednie kompetencje i może sporządzić recenzję w wyznaczonym terminie.
43. Recenzent niezwłocznie ujawnia Redakcji rzeczywisty lub potencjalny konflikt interesów, w szczególności wynikający ze współpracy, zależności służbowej, sporu, relacji osobistej, konkurencji naukowej albo udziału w sprawie omawianej w tekście. W razie wątpliwości decyzję o dalszym udziale Recenzenta podejmuje Redakcja.
44. Recenzja powinna być rzetelna, bezstronna, konkretna i uzasadniona. Niedopuszczalne są uwagi obraźliwe, dyskryminujące lub odnoszące się do osoby Autora zamiast do treści pracy.
45. Recenzent powinien zwrócić uwagę na możliwy plagiat, nieujawnioną publikację redundantną, nierzetelne wykorzystanie źródeł, błędy metodologiczne, merytoryczne wykorzystanie narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji, naruszenie poufności oraz inne problemy etyczne.
46. Recenzowany materiał jest poufny. Recenzent nie może:
 - udostępniać go osobom trzecim bez zgody Redakcji;
 - wykorzystywać zawartych w nim informacji przed publikacją;
 - wprowadzać tekstu lub jego fragmentów do zewnętrznych narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji, jeżeli mogłoby to naruszyć poufność, prawa Autora lub bezpieczeństwo danych.
47. Recenzent nie może uzależniać pozytywnej oceny od cytowania jego publikacji, jeżeli cytowania te nie są merytorycznie uzasadnione.
48. Ostateczna decyzja w sprawie publikacji należy do Kolegium Redakcyjnego. Recenzja ma charakter opiniodawczy.

5. Konflikty interesów po stronie Redakcji i Kolegium Redakcyjnego

49. Członek Redakcji lub Kolegium Redakcyjnego nie uczestniczy w ocenie ani podejmowaniu decyzji dotyczącej materiału, jeżeli zachodzi konflikt interesów mogący podważyć jego bezstronność.
50. Materiał autorstwa członka Redakcji, członka Kolegium Redakcyjnego, członka Rady Programowej, pracownika Wydawcy albo osoby pozostającej z nimi w bliskiej relacji podlega zwykłej procedurze recenzyjnej, prowadzonej przez osoby niepozostające w konflikcie interesów.
51. Informacja o funkcji pełnionej przez Autora w strukturze czasopisma lub Wydawcy powinna zostać ujawniona przy publikacji, jeżeli ma znaczenie dla przejrzystości procesu.

52. Redaktor Naczelny nie może wykorzystywać swojej funkcji do uzyskiwania korzyści osobistych, naukowych, służbowych lub instytucjonalnych.

6. Rozpoznawanie zarzutów naruszenia zasad etyki

53. Każdy może przekazać informację o możliwym podejrzeniu naruszenia zasad etyki. Zgłoszenie powinno możliwie dokładnie wskazywać materiał, charakter zastrzeżeń i dostępne dowody.
54. Zgłoszenia rozpatruje Redaktor Naczelny albo wyznaczony członek Redakcji niepozostający w konflikcie interesów. Jeżeli zarzut dotyczy Redaktora Naczelnego, sprawę prowadzi osoba wyznaczona przez Kolegium Redakcyjne lub Wydawcę.
55. Redakcja:
- dokonuje wstępnej oceny wiarygodności zgłoszenia;
 - zabezpiecza dokumentację;
 - umożliwia osobie, której dotyczy zarzut, przedstawienie stanowiska;
 - w razie potrzeby zwraca się o dodatkowe informacje do Autora, Recenzenta, właściwej instytucji lub niezależnego eksperta;
 - zachowuje poufność postępowania w zakresie możliwym do pogodzenia z koniecznością jego rzetelnego przeprowadzenia.
56. Działania Redakcji są proporcjonalne do charakteru i wagi naruszenia. Brak odpowiedzi Autora nie wstrzymuje postępowania ani podjęcia decyzji na podstawie zgromadzonych informacji.
57. W uzasadnionych przypadkach Redakcja może zawiadomić instytucję zatrudniającą Autora, organ finansujący badania, komisję etyczną, właściwy organ dyscyplinarny lub inny uprawniony podmiot.
58. Osoba zgłaszająca naruszenie w dobrej wierze nie może być z tego powodu dyskryminowana. Świadomie fałszywe lub szykanujące zawiadomienia również stanowią naruszenie zasad etycznych.

7. Korekty, sprostowania, noty o zastrzeżeniach i wycofanie publikacji

59. Redakcja dąży do zachowania kompletności i wiarygodności opublikowanego dorobku naukowego.
60. Jeżeli błąd nie podważa zasadniczych ustaleń publikacji, Redakcja publikuje korektę, sprostowanie albo wyjaśnienie, powiązane z pierwotną publikacją.
61. Jeżeli istnieją poważne, lecz jeszcze nierozstrzygnięte wątpliwości dotyczące rzetelności publikacji, Redakcja może opublikować notę o zastrzeżeniach do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego.
62. Publikacja może zostać wycofana, w szczególności gdy:
- jej ustalenia są niewiarygodne wskutek błędu albo nierzetelności;
 - stanowi plagiat lub w istotnym stopniu publikację redundantną;
 - opiera się na danych uzyskanych albo wykorzystanych niezgodnie z prawem lub zasadami etycznymi;
 - narusza prawa autorskie, poufność, prywatność lub inne prawa osób trzecich;

- przy jej zgłoszeniu nie ujawniono istotnego konfliktu interesów, który podważa wiarygodność publikacji;
 - proces recenzyjny lub decyzja wydawnicza zostały zmanipulowane.
63. Wycofanie publikacji służy skorygowaniu dorobku naukowego i ochronie jego integralności, a nie karaniu Autora.
64. Informacja o wycofaniu publikacji powinna:
- być jednoznacznie oznaczona;
 - wskazywać tytuł i Autora publikacji;
 - podawać przyczynę i podmiot podejmujący decyzję;
 - rozróżniać błąd popełniony w dobrej wierze od stwierdzonej nierzetelności;
 - pozostawać trwale dostępna i powiązana z publikacją.
65. Wycofanego tekstu co do zasady nie usuwa się z archiwum. Zachowuje się go z wyraźnym oznaczeniem statusu, chyba że dalsze udostępnianie naruszałoby prawo, bezpieczeństwo, prywatność albo inne szczególnie istotne dobra. W takim przypadku pozostawia się informację bibliograficzną i wyjaśnienie przyczyny usunięcia treści, w zakresie dopuszczalnym przez prawo.
66. Odmowa wyrażenia zgody przez Autora nie wyłącza możliwości opublikowania korekty, noty o zastrzeżeniach ani informacji o wycofaniu.

8. Skargi i odwołania

67. Autor może zwrócić się o ponowne rozpatrzenie decyzji redakcyjnej, jeżeli wskaże konkretny błąd proceduralny, merytoryczny albo możliwy konflikt interesów. Sam brak zgody z oceną Recenzentów lub Kolegium Redakcyjnego nie stanowi wystarczającej podstawy odwołania.
68. Skargi dotyczące postępowania Redakcji lub Kolegium Redakcyjnego rozpatruje osoba, która nie uczestniczyła w wydawaniu zakwestionowanej decyzji. Jeżeli nie jest to możliwe, sprawa może zostać przekazana Wydawcy albo niezależnemu ekspertowi.
69. Wniesienie skargi nie gwarantuje zmiany decyzji. Wynik jej rozpoznania przekazuje się zainteresowanemu wraz ze związłym uzasadnieniem.

9. Przejrzystość procesu wydawniczego

70. Na stronie czasopisma publikuje się aktualne informacje dotyczące:
- profilu i zakresu tematycznego czasopisma;
 - składu Redakcji, Kolegium Redakcyjnego i Rady Programowej;
 - danych Wydawcy i danych kontaktowych;
 - procedury zgłaszania i recenzowania materiałów;
 - zasad autorstwa, konfliktu interesów i etyki publikacyjnej;
 - praw autorskich, licencji i warunków dostępu;
 - opłat, jeżeli są pobierane;
 - częstotliwości publikacji i zasad archiwizacji.
71. Informacje o opłatach lub o ich braku nie mogą być ukrywane. Kwestie finansowe, reklamowe i instytucjonalne pozostają oddzielone od decyzji merytorycznych.

- 72. Numery specjalne i materiały zamawiane podlegają niniejszym zasadom oraz odpowiedniej kontroli redakcyjnej i recenzyjnej.
- 73. Redakcja dokumentuje przebieg postępowań dotyczących podejrzeń nierzetelności oraz zastosowane działania naprawcze.

10. Postanowienia końcowe

- 74. Zgłoszenie materiału oznacza akceptację niniejszych zasad i zobowiązanie do współpracy z Redakcją przy wyjaśnianiu ewentualnych wątpliwości.
- 75. W sprawach nieuregulowanych Redakcja stosuje odpowiednio aktualne zalecenia COPE, z uwzględnieniem prawa polskiego, charakteru publikacji prawniczych oraz szczególnych obowiązków związanych z ochroną informacji pochodzących z postępowań karnych.
- 76. Niniejsze zasady podlegają okresowemu przeglądowi i aktualizacji w związku ze zmianami prawa, standardów naukowych i praktyki wydawniczej.